

We zijn allemaal katholiek

Allereerst zet ik de vraag hoe je zou moeten denken over de kwestie M/V en ambt, achteraan. De vraagstelling daaromtrent is wat mij betreft exegetisch van aard, daarover is al heel veel gezegd en geschreven. Meningen zijn verdeeld. Ik ga daar straks wel op in.

Het belangrijkste waar we over nadenken vanavond is de vraag: 'hoe katholiek is de kerk'? Wij geloven één heilige katholieke christelijke kerk. Er bestaan nogal wat misverstanden over deze woorden uit de Apostolische Geloofsbelijdenis.

Katholiek is niet hetzelfde als rooms-katholiek. In het Grieks betekent "katholikos" algemeen of het geheel omvattend. Het woord "katholiek" duidt op de universaliteit van de wereldkerk, die geënt is op Christus. Daarom staat 'christelijk' er direct achter. En staat het woord 'heilig' ervoor.

Heilig is: 'geroepen om zuiver en onberispelijk te zijn, **in Christus**', Efe.1:1-4. (lezen)

'Een zijn in waarheid' houdt in de volheid van het geloof. Het is een volheid, waar gelovigen samen naar toe zullen groeien, wanneer ze zich houden aan de waarheid (Efe.4): Christus als Hoofd eerbiedigen, hun verlossing van Hem alleen verwachten.

De discussie gaat op deelonderwerpen verschillende kanten op. Dat is vaker gebeurd. De één zei vroeger: de tv is een duivelskastje. Je mag geen tv hebben in je huis. De ander zei 'er zit een knop op, die je goed dient te hanteren'. Het goede gebruik sluit het slechte niet uit (J.Douma-uitspraak). De onenigheid over het gebruik van tv of het verbod erop leidde niet tot een scheuring. Toch zien we dát bij de GerGem!

Ook in de discussie M/V en ambt zien we heel verschillende meningen: de één heeft het over 'gezag' en de invulling van 'hoofd zijn', de ander over 'samen beeld van God zijn' en wil dat vooral honoreren: samen regeren, zo staat het al in Genesis 1:28 'opdat zij heersen over'. De man voorop, maar de vrouw wordt niet buitengesloten, maar is 'hulp tegenover' zoals de linker- en de rechterhand.

Gelovigen die Christus beiden willen volgen, zijn daar niet uit. Er is nog geen eensluidende visie.

Nu is er één groot gevaar: dat je de leer, in woorden uiteengezet en die altijd als de juiste werd gezien, rationeel voorop zet. Zodra daar iets verandert, concludeer je dat de leer niet meer zuiver is of dat de waarheid geweld wordt aangedaan. En dat je dús moet breken met zo'n kerk zelfs.

Het is belangrijk om termen die de bijbel gebruikt, juist te omschrijven.

Ik wil daarvoor graag met u naar **Efe.4:15**. Paulus spreekt in hoofdstuk 4 over eenheid en waarheid. Christus heeft ons geroepen om ons in te spannen de eenheid te bewaren, vers 3. En die eenheid wordt bewaard, door je aan de waarheid te houden, vers 15. Zo laat je zien, dat je elkaar lief hebt. Zo laat je zien, dat je God lief hebt. Die intentie is belangrijk. Dat staat voorop. De waarheid = de betrouwbaarheid van God. Christus is de Weg, de Waarheid en het Leven. Hij zei: 'Ik ben gekomen om van de Waarheid te getuigen': namelijk, dat God Liefde is en uit was op verzoening. Daarvan staat het Woord vol: Gods Woord is waarheid (Psalm 12).

Onze interpretatie en uitleg van dat Woord van God is niet altijd 'waarheid': daarover is verschil van mening mogelijk wanneer je dingen vanuit de Schrift aanhaalt. Denk aan Rom.14 over het eten van offervlees, dat aan de afgoden was geofferd. De één verafschuwde het, de ander (Paulus ook!) vond het geen probleem, omdat afgoden niet bestaan voor wie in de Ene, Ware en Eeuwige God gelooft en Christus als de Enige Redder belijdt.

Twee meningen: één volk. Je zult de ander niet moeten aanvallen, bijten, opeten, maar geduld en liefde betrachten. Geen aanstoot geven. Wees voorzichtig met elkaar bij verschil van oordeel. Ons inzicht is niet volmaakt, wij zien nu nog door een spiegel, in raadsels. Straks van aangezicht tot aangezicht. Ons profeteren nu (rechtstreeks diende getoetst te worden of het uit de Geest was, of niet, en ook de uitleg van Gods Woord dient getoetst te worden) maar onze profetie is beperkt, niet gelijk aan het Woord van God zelf.

Pas dus op met het verabsoluteren van je eigen visie, in de zin van: 'klopt het nog, wat geleerd of beweerd wordt en als dat volgens jou niet zo is, dan is het goed mis'. Nee. Belangrijk is de vóórvraag: 'willen wij samen God lief hebben, de eenheid bewaren? En willen we ons samen aan de waarheid houden?'

Het antwoord daarop is 'ja'. Wie wil dit niet???

Als God liefhebben en de waarheid vasthouden het streven is, dan is het belangrijk om geduld te hebben met elkaar, wanneer we het niet met elkaar eens zijn. Iets daarvan vonden we terug in het besluit van de GS Ede om 'zo lang vanuit de Schrift met elkaar gesproken wordt, dit legitiem is en goed'. Dus op basis van de Waarheid van Gods Woord met elkaar doorpraten, ook bij verschil van mening.

Wanneer val je van het fundament af? Wanneer raakt de kerk uit het lood, raken we Christus kwijt? De apostel Paulus zegt dat dit gebeurt wanneer iemand een ander Evangelie preekt, al is het een engel uit de hemel. Die zij vervloekt. Paulus bedoelt hier de prediking van de genade: die moet de kerk veilig stellen. Wij kunnen onze redding niet bewerken. Niet door het goed te doen, alles goed te doen. Want niemand is perfect, en daarvoor is juist HET OFFER van Christus gebracht!

In I Kor.3 zegt Paulus hetzelfde: een ander fundament dan genade, een ander fundament dan de Gekruisigde Messias voor onze foute -ook foute exegeses- is er niet. Wil je alleen van genade leven? Dan hoor je bij elkaar! We lezen hierover in I Kor.3:9-15.... (voorlezen)

Dan zijn twee dingen van belang:

1. proberen bij elkaar te komen
2. geduldig zijn, in allerlei vormen laten merken, hoeveel je van God en Christus en van elkaar houdt. God liefhebben boven alles, en je naaste als jezelf.

Er is onderscheid tussen dwaalleer en dwaling.

Dwaalleer heeft te maken met fundamentele afwijkingen: afwijkingen die het fundament van het geloof aantasten. Bijvoorbeeld als je niet meer gered wilt worden door genade alleen, of door geloof alleen. Of als iemand beweert: Christus is niet de Levende, Opgestane Heer. Of als iemand zegt 'Christus is niet voor onze zonden gestorven'. Dat heeft allemaal met het fundament te maken. Want Hij is gestorven, en daadwerkelijk opgewekt.

Dwalingen zijn misvattingen, exegetische missers, ons inzicht in wat God bedoelt te zeggen, is beperkt. Dat was al zo bij de discipelen, dat is ook vandaag het geval. Het kan gebeuren, dat er op een verkeerde manier gewerkt wordt. Daarover zegt Paulus de volgende twee dingen in I Kor.3:

1. Een ander fundament dan dat er ligt, is er niet. Christus Jezus is gekruisigd.
2. Vervolgens is het belangrijk dat we samen opletten HOE er wordt gebouwd. Dat is een gezamenlijk punt om op te letten.

Maar stel nou eens, dat de eerste visie dat vrouwen niet in het ambt horen, fout is? Dan is er jaren verkeerd 'gebouwd'. Of stel het eens andersom: stel nu eens, dat vrouwen inderdaad niet in één van de ambten horen te worden bevestigd? Wat gebeurt er dan?

Het valt niet onder het fundament, maar onder de vraag 'hoe bouw je verder?'

In beide gevallen staan wij onder het gezag en oordeel van Christus. Hij zal oordelen of met hout, hooi of stro is gebouwd, dan wel met goud, zilver of andere edelmetalen. Paulus zal hier niet aan de M/V discussie gedacht hebben, en meer inhoudelijk bedoeld hebben te spreken. Maar het geldt net zo goed voor de huidige discussie: het betreft niet het fundament, maar de manier hoe we bezig zijn in de kerk.

Al zou Christus het veroordelen dat vrouwen gaan preken, of dat vrouwen ook ingeschakeld worden in het werk van oudsten, dan nog wordt wie gelooft, behouden. Maar als door vuur heen: wat onzuiver is, zal worden weggebrand.

En andersom: als Christus vandaag een correctie wil doorvoeren, zoals deputaten M/V en ambt hebben betoogd, en hun visie klopt, dan betekent dat net zo goed een

berisping over ons kerkelijk verleden. Dan zijn vrouwen jarenlang ten onrechte achtergesteld. Maar ook daarbij geldt: het raakt niet het fundament: Christus is voor onze zonden gekruisigd.

Waar heeft de hele discussie dan wel mee te maken? Met onze interpretatie van 'gezag', 'hoofd zijn', 'leiding geven' en met een 'veranderde omstandigheid, namelijk dat veel vrouwen nu leiding geven in organisaties, terwijl dat vroeger ondenkbaar was. Veel vrouwen hebben nu één of meerdere opleidingen genoten, en ze willen de gaven die ze van God kregen, graag inzetten.

Het gevaar is, dat de geschiedenis zich steeds herhaalt.

1.

Luther werd in de ban gedaan omdat hij zich tegen de leer van de paus verzetten: de aflaathandel was onjuist, de leer van de goede werken dodelijk voor de leer van de genade alleen.

De paus wilde niet luisteren naar correctie vanuit de Schrift. Luther wilde in principe alleen een correctie, wilde niet breken met Rome, maar reformeren. Hij moest kiezen voor Rome, en anders was hij vogelvrij.

Nu ging het in 1517-1521 echt om het fundament: Is Christus genoeg of niet? Is Hij voor onze zonden gekruisigd en is dat genoeg? Is het inderdaad waar: 'mijn genade is u genoeg'? Of niet?

2.

Een ander voorbeeld hoe het mis is gegaan, is de binding aan de leer van de veronderstelde wedergeboorte, in 1942. Moet je een kind van gelovige ouders dopen, omdat je er vanuit mag gaan dat het wedergeboren wordt? Of moet je het kind dopen, omdat God zijn verbond opricht? Ja maar, God zal zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig zijn verbond gedenken. Dus werd de vraag: met wie richt God het verbond op? Alleen met de uitverkorenen? Of met alle gedoopten?

Vanaf 1905 tot 1942 kon men discussiëren, van mening verschillen zonder dat je erom gecensureerd werd. Toen één visie was vastgesteld ten koste van de ander, waren de rapen gaar en volgden er schorsingen, afzettingen en als gevolg dáárvan een Vrijmaking. Dat kwam vanwege de dwang. Met alle gevolgen van dien.

3.

We hebben een Nieuwe Vrijmaking meegemaakt om onder meer een meningsverschil over het vierde gebod en de 'zondagsrust'. De zondag werd door sommigen gezien als een 'verplaatste sabbat' van de Joden, terwijl anderen de zondag zien als dag van de opstanding van Christus, op weg naar de volkomen sabbat, waar Hebr. 4 over spreekt. Er waren meer punten die een rol speelden zoals het al dan niet zingen uit het Liedboek, maar de teneur was 'laten wij ons bekeren'. En zo niet, dan moet je eruit. Maar ging het over het fundament? Of zat het vast op 'wij vinden bepaalde ontwikkelingen zorgelijk, en zoeken veiligheid voor onszelf en onze kinderen'? In dat verband wil ik nog graag een citaat van Bonhoeffer aanhalen.

Het is voor de christen niet vanzelfsprekend, dat hij onder christenen mag leven. Jezus Christus zelf leefde te midden van zijn vijanden en tenslotte lieten al zijn discipelen hem in de steek. Aan het kruis was hij volkomen alleen, omgeven door boosdoeners en spotters. Daarvoor was hij in de wereld gekomen: om vrede te brengen aan de vijanden van God. Daarom behoort ook de christen niet te verkeren in de veilige beschutting van het kloosterleven, maar midden onder de vijanden. Dáár heeft hij zijn taak en zijn werk. 'De heerschappij zal zijn in het midden van uw vijanden. En wie dat lijden niet dragen wil, wil niet onder de macht van Christus staan, maar onder vrienden verkeren, op rozen en leliën zitten, hij wil niet onder slechte, maar onder vrome lieden zijn. O gij lasteraars van God en verraders van Christus! Als Christus gedaan zou hebben zoals gij, wie zou er dan ooit zalig zijn geworden?' (Luther).¹

Span u in om als geroepen heiligen de eenheid te bewaren. De eenheid in Christus, die ons samen roept om gered te worden, door Hem.

Ik wil graag met u naar Jozua 22. De Overjordaanse stammen bouwden een groot, opvallend altaar. De andere stammen hoorden erover, en concludeerden: dit is ontrouw. Vers 16: 'Wij spreken namens het volk van de HEER. De volksvergadering wil weten waarom u de God van Israël ontrouw bent geworden door dat altaar te bouwen.' Want er is maar één altaar, waar Israël mocht offeren. Eén verzoeningsrite. Geen andere.

Dit betrof om zo te zeggen het fundament!

De volksvergadering had de conclusie al getrokken. Maar was de conclusie juist, dat de Overjordaanse stammen ontrouw aan de HERE wilden zijn? Nee. Vers 22: "De God der goden, de HEER, weet toch... en ook Israël moet weten dat wij beslist niet tegen Hem in opstand zijn gekomen en Hem niet ontrouw zijn geweest. Als het wel zo is... HEER, God der goden, trek dan onmiddellijk uw handen van ons af. Als wij dit altaar inderdaad gebouwd zouden hebben om ons van de HEER af te keren, om er offers op te brengen, dan mag de HEER ons daarvoor laten boeten'.

Ze hadden een andere bedoeling -een altaar bouwen als kopie, om te laten zien, dat ze in hetzelfde verbond leefden als de anderen aan de andere kant van de Jordaan-. Een altaar, bedoeld voor het nageslacht die het straks niet meer weet, dat de Overjordaanse stammen echt bij het volk van God horen. U kunt dat lezen in Jozua 22 vers 24 e.v.

De harde veroordeling op grond van angst en de negatieve interpretatie door de volksvergadering was onjuist. Het was goed bedoeld, maar niet goed!

Nu, iets dergelijks speelt volgens mij ook in de M/V-discussie. We zijn er samen niet uit. Er zijn argumenten voor, en argumenten tegen te noemen. Het is maar net hoe je de termen invult. Je staat in één kerk lijnrecht tegenover elkaar...

Maar hoe ga je dan op een goede manier met elkaar om? Wat betekent 'hartelijk strijden voor de waarheid van de Schrift'?

Allereerst is helderheid nodig over de vraag: 'willen we samen de Here volgens Zijn Woord dienen?' Daarover is geen discussie tussen voor- en tegenstanders. Als dat wel zo is, dan hoor ik dat graag vanavond. Maar in alle gesprekken die ik met voor- en tegenstanders heb gevoerd, is dit nog nooit een discussiepunt geweest.

Als het dan zo is, dat je van harte de Here wilt dienen volgens Zijn Woord, mag ons dat ook gerust stellen. Het is onmiskenbaar dat jarenlang allerlei gaven van vrouwen niet in de kerk ingezet zijn, al was het alleen maar door bijvoorbeeld mannen en vrouwen samen te laten werken in zaken rond pastoraat, en in lastige gesprekken. Hoe vaak is het niet vervelend uitgepakt voor een vrouw, die twee mannen tegenover zich zag zitten, en niet begrepen werd? Hoeveel baat heeft een vrouw niet bij een gesprek waar een vrouw bij zit? Hoeveel veiligheid geeft het een vrouw om met een andere vrouw vertrouwelijk over moeilijke en lastige situaties, bijv. in het huwelijk, te praten?

Dat is toch winst?

De praktijk is volgens mij ook, dat vrouwen met name op dat vlak nuttig ingezet worden. In de praktijk betekent dat volgens mij, dat vrouwen een welkome aanvulling zijn, en tegenover van mannen in elk dienstverband.

De vraag voor mij is dan, waarom mannen ambtsdrager werden (oudste en diaken) en vrouwen niet op dezelfde manier worden aangesproken. Is het Gods bedoeling dat mannen voorop gaan, en vrouwen toch ook worden ingeschakeld op elk terrein?

I Tim.3 spreekt toch over 'vrouwen' die dienst verrichten en daarvoor eigenschappen moeten hebben? Zijn dat diakonessen? Of zijn dat vrouwen die ook meehelpen en niet gelijk geschakeld werden met het ambt van diaken?

En Hand.18 spreekt toch over 'Aquila en Priscilla' -getrouwde man en vrouw- die samen Apollos onderwijzen in de OT boekrollen? Ze werken toch samen, en Priscilla zweeg toen niet.

En I Kor. 11 spreekt toch over vrouwen die profeteren als de gemeente samenkomt? En over vrouwen die voorgaan in gebed, en dat -terwijl ze dit doen- het onderscheid tussen haar en haar man moet blijken?

Deze dingen kunnen niet betekenen, dat vrouwen op alle plaatsen moeten zwijgen. Nee, een getrouwde vrouw mocht haar man niet afvallen publiekelijk. Als ze een vraag had, kon ze beter haar man thuis vragen, I Kor. 14:34. Want God is een God van orde, en niet van wanorde, zoals je in het vers daarvoor kunt lezen.

Er is nog een discussiepunt, dat ik zelf jaren geleden heb ingebracht, maar waar ik nog niet uit ben. Exegetisch kun je je afvragen, of de termen voor 'naar Gods beeld' geschapen wel juist ingevuld worden. Zijn man en vrouw beiden naar Gods beeld geschapen? Er staan twee termen. Betekenen ze hetzelfde? De SV zegt in de Kanttekening, dat het schijnt, dat ze hetzelfde betekenen. Maar zeker zijn ze daar niet van. Terwijl het cruciaal zou kunnen zijn, hoe wel de term 'beeld' en 'gelijkenis/lijken' op invullen.

Als 'beeld' betekent 'vertegenwoordigen', dan is dat wat anders dan 'in een relatie staan tot'. En zo zijn er meer uitlegkundige verschillen, die zorgen voor veel stof tot nadenken.

Ieder zij voor zijn eigen besef ten volle overtuigd. Zolang het maar niet over het fundament gaat, en het fundament niet aantast: Christus Jezus, voor onze foute inschattingen, onze verkeerde conclusies, gekruisigd.

Wij kunnen alleen uit genade gered worden. Wij kunnen niets toevoegen aan ons behoud. Wel kunnen en behoren wij ons in te spannen om te groeien naar ons Hoofd Christus, terwijl wij aan de waarheid vasthouden. Als we dát willen, en dat samen willen, dan kunnen we elkaar verdragen, en méér nog: dan bidden we voor elkaar, met elkaar. En willen we verder komen met elkaar. Geve de Here meer inzicht, en ook oog voor elkaar. Zodat we om zo'n reden niet uit elkaar gaan, maar bij elkaar blijven.

De sfeer waarin we met elkaar omgaan, is belangrijk. Is er wantrouwen, zoals bij de volksvergadering van Israël t.a.v. de Overjordaanse stammen, dan kom je met 'speren en stokken', uit vrees voor afwijking van de bijbel en de toorn van God. Vrezen voor de toorn van God, bang zijn voor afwijking van de Schrift is prima.

Maar het betekent nog niet, dat je gelijk hebt. Dat zal de Here zelf uit maken, wanneer Hij komt om te oordelen. En al zit je fout -in leer of leven- maar je vraagt daar op voorhand vergeving voor, en wil je alleen van genade leven... dan zul je gered worden. Al zal je werk verbrand worden met vuur. Die nuchtere conclusie trekt Paulus over de vraag: 'hoe bouw je op het fundament'? Zie daar goed op toe... Zeker. Maar... als je bouwt op het fundament, dan zit je goed. Dan word je gered.

Zit je goed in de ogen van de Heer, dan zal je werk staande blijven. Maar dat kan in principe voor beide standpunten gelden. Wees dáárom voorzichtig met al te stellige conclusies. **We geloven niet in een zuivere kerk, maar wel in een ware/wettige kerk: de kerk van Christus Jezus, die alleen wil leven van genade, alleen door geloof, en alleen wil bouwen op grond van de Schrift. Van héél de Schrift.**

Ik sta graag open voor vragen. Want er blijven vragen over. En ik hoop en bid, dat God ons een eerlijke, rustige en opbouwende avond wil geven. Zodat we tot eer van Hem die ons lief heeft, mee blijven bouwen aan de opbouw van Zijn gemeente hier ter plaatse.

Ik dank u.

Wat speelt er bij de vragen?

1. Veiligheid en vertrouwen in geding? Ook voor kinderen? Angst.

Zet daartegenover de liefde die Christus gebiedt (Joh.13:34,35 en I Joh.4)

2. Opdracht voor alle gelovigen/ geroepenen !

3. Samen met alle heiligen zijn we alleen in staat om de hoogte, lengte, breedte en diepte van de liefde in Christus te kennen, Efe.3:18,19.

We hebben elkaar hard nodig, in de geestelijke strijd en om overeind te blijven.